

Målnummer:	UM1579-23	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2023-09-28		
Rubrik:	Principen om familjens enhet medför inte någon separat rätt till flyktingstatus, när en ny prövning enligt 12 kap. 19 § utlänningslagen beviljats, för en utlänning som är familjemedlem till en flykting men som saknar egna sådana skäl.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 12 kap. 18 och 19 §§ utlänningslagen (2005:716)• Artikel 23 i direktiv 2011/95/EU om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljad skyddet (omarbetning)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• MIG 2008:36• MIG 2015:18• MIG 2022:9		

REFERAT

SN sökte tillsammans med sin mor och syster asyl. Migrationsverket avslög ansökningarna 2018 och utvisade dem till Afghanistan. Utvisningsbesluten fick laga kraft under 2020. Familjen beviljades ny prövning i början av 2022 och Migrationsverket avslög ansökningarna om uppehållstillstånd m.m. efter att ha bedömt att familjemedlemmarna inte var flyktingar eller alternativt skyddsbehövande.

SN överklagade tillsammans med sin mor och syster Migrationsverkets beslut till Förvaltningsrätten i Göteborg, migrationsdomstolen (2023-01-27, ordförande Lindén och tre nämndemän) som beviljade modern och systemn flyktingstatusförklaring med motiveringen att de som kvinnor riskerar förföljelse på grund av könstillhörighet. De beviljades även tidsbegränsade uppehållstillstånd i tre år och resedokument. Migrationsdomstolen beviljade däremot inte SN flyktingstatusförklaring med motiveringen att han inte bedömdes riskera förföljelse och att principen om familjens enhet inte medför någon separat rätt till flyktingstatus. I stället beviljades han alternativ skyddsstatusförklaring och ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i tretton månader.

SN överklagade migrationsdomstolens dom och yrkade att han skulle beviljas flyktingstatusförklaring och resedokument samt förde fram följande. Uttalandena i MIG 2022:9 måste förstås som att de avser en process där samtliga omständigheter kan prövas i en och samma process, dvs. oberoende av på vilken grund en rätt till uppehållstillstånd hävdas. Han har beviljats en ny prövning enligt 12 kap. 19 § utlänningslagen (2005:716) på grund av nya omständigheter. Prövningarna hos Migrationsverket och migrationsdomstolen omfattade endast de omständigheter som hänförde sig till hans behov av skydd. Andra grunder för tillstånd har inte kunnat prövas av migrationsdomstolen och till skillnad från den sökande i MIG 2022:9 omfattades han av ett utvisningsbeslut. Ett avslag från migrationsdomstolen hade inneburit en familjesplittring oaktat om Migrationsverket senare kunde ha beviljat honom uppehållstillstånd med stöd av 12 kap. 18 § utlänningslagen. Med hänsyn till detta ska principen om familjens enhet tillämpas på så sätt att han ska anses vara flykting.

Migrationsverket ansåg att överklagandet skulle avslås och förde fram följande. SN kan inte betraktas som flykting med stöd av principen om familjens enhet. Migrationsöverdomstolens resonemang i MIG 2022:9 får anses vägledande även i mål om ny prövning av frågan om uppehållstillstånd. En särskild bestämmelse som säkerställer att familjens enhet kan bibehållas för familjer som innehar lagakraftvunna utvisningsbeslut finns i 12 kap. 18 § första stycket 3 utlänningslagen. Denna bestämmelse inbegriper såväl anknytningar som ömmande skäl eller enskilda fall i övrigt där en verkställighet skulle vara orimlig. Ett förfarande där denna bestämmelse tillämpas i motsvarande fall leder till bättre förutsebarhet och enhetlighet i rättstillämpningen. Migrationsdomstolen borde därför rätteligen ha avslagit SN:s ansökan om internationellt skydd och hänvisat honom till att ansöka om hinder mot verkställighet.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2023-09-28, Liljeqvist, J Axelsson, Johansson, referent / föredragande Lindberg) yttrade:

1. Inledande bedömning och frågan i målet

Migrationsöverdomstolen bedömer i likhet med migrationsdomstolen att SN inte gjort sannolikt att han riskerar sådan förföljelse som grundar rätt till flyktingstatusförklaring på grund av relationen till sin mor och syster eller av andra individuella skäl.

SN har av migrationsdomstolen beviljats alternativ skyddsstatusförklaring. Frågan i målet, som avser uppehållstillstånd efter ny prövning, är om principen om familjens enhet medför att han i stället ska beviljas flyktingstatusförklaring.

2. Rättslig reglering

Enligt artikel 23 i skyddsgrundsdirektivet (direktiv 2011/95/EU om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet) ska medlemsstaterna se till att familjen hålls samman och att familjemedlemmar till den person som har beviljats internationellt skydd, och som för egen del inte uppfyller kraven för att erhålla sådant skydd, får ansöka om vissa förmåner, däribland uppehållstillstånd.

Av 12 kap. 18 § första stycket 3 utlänningslagen följer att Migrationsverket får bevilja uppehållstillstånd om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvísning eller utvisning som fått laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att det finns medicinska hinder eller annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas. Prövningen enligt bestämmelsen kan initieras av den enskilde eller av Migrationsverket ex officio. Migrationsverkets beslut enligt bestämmelsen kan inte överklagas.

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

3.1. Allmänt om principen om familjens enhet i ärenden och mål om uppehållstillstånd efter ny prövning

Migrationsöverdomstolen har i rättsfallen MIG 2015:18 och MIG 2022:9 uttalat sig om principen om familjens enhet under den ordinarie processen när en utlänning ansökt om asyl. I rättsfallen uttalas att en statusförklaring inte kan grundas på skyddsgrundsdirektivet och att ordalydelsen i 4 kap. 1 § utlänningslagen inte medger en tolkning som innebär att en person som saknar ett individuellt skyddsbehov ska betraktas som flykting vid en tillämpning av utlänningslagens bestämmelser. När det gäller principen om familjens enhet pekade Migrationsöverdomstolen i det senare rättsfallet på att en familjesplittring kan hindras genom att en familjemedlem efter en individuell prövning beviljas uppehållstillstånd med stöd av bestämmelserna om anknytning respektive särskilt eller synnerligen ömmande omständigheter.

I fall där en ny prövning har beviljats med stöd av 12 kap. 19 § första stycket utlänningslagen har en utlänning enbart rätt att få sina skyddsskäl prövade (MIG 2008:36). Andra grunder för uppehållstillstånd, såsom anknytning eller särskilt eller synnerligen ömmande omständigheter, kan inte prövas i denna process. Därmed uppkommer frågan om principen om familjens enhet kan medföra en rätt till flyktingstatusförklaring inom ramen för en ny prövning enligt 12 kap. 19 § utlänningslagen.

I skyddsgrundsdirektivet anges i fråga om familjens enhet att medlemsstaterna ska se till att familjemedlemmar till den person som har beviljats internationellt skydd, och som för egen del inte uppfyller kraven för att erhålla sådant skydd, får ansöka om vissa förmåner, däribland uppehållstillstånd. En sådan möjlighet finns i 12 kap. 18 § utlänningslagen. Migrationsverket, som förfogar över bestämmelsens tillämpning, har anfört att första stycket 3 kan tillämpas i fall som det nu aktuella för att säkerställa att familjens enhet kan upprätthållas. Inte heller i fall då en ny prövning har beviljats ska därför en utlänning som saknar egna skyddsskäl beviljas statusförklaring med stöd av principen om familjens enhet. I stället ska, om en sådan situation uppkommer i en migrationsdomstol, utlänningen hänvisas till att ansöka om uppehållstillstånd hos Migrationsverket enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen. Domstolen bör inte återförvisa eller överlämna målet till Migrationsverket (jfr MIG 2014:3).

3.2. Bedömningen i målet

Mot bakgrund av vad som anförts i föregående avsnitt kan SN inte beviljas flyktingstatusförklaring enbart av det skälet att hans familjemedlemmar beviljats sådan status. Han har vidare beviljats ett tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd som alternativt skyddsbehövande, varför någon familjesplittring inte aktualiseras. Eftersom SN inte heller av något annat skäl är flykting ska överklagandet avslås.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen avslår överklagandet.

Sökord:

Litteratur:
